

Vraag nr. 30
van 14 november 2003
van mevrouw ILSE VAN EETVELDE

Opvoedingsondersteuning – Initiatieven

Naar schatting 15.000 tot 45.000 kinderen in Vlaanderen vertonen in die mate afwijkend gedrag dat het hen tot een "probleemkind" maakt. Niet enkel de school weet zich hiermee vaak geen raad, ook de ouders zitten met de handen in het haar.

Uit een onderzoek aan de Gentse universiteit gedurende de drie voorbije jaar bleek dat door "oudertraining" het probleemgedrag afneemt en hanterbaar wordt. Het effect hiervan zou niet slechts tijdelijk, maar fundamenteel oplossend zijn (cfr. o.a. De Standaard van 29 oktober 2003, Het Nieuwsblad van 29 oktober 2003).

Intussen is het bewuste onderzoek afgelopen, maar de oudertrainingen gaan door. Daarnaast zijn er nog andere kanalen waar mensen met opvoedingsproblemen terecht kunnen, zoals de Opvoedingstelefoon, Kind en Gezin, de Oefenscholen van de Gezinsbond, ...

Sommige initiatieven zijn zeer laagdrempelig, maar voor bepaalde groepen, waaronder sociaal zwakkeren, zijn de bestaande drempels nog te hoog.

Ook op het kabinet van de minister is naar verluidt een preventiecel aanwezig.

Bij de preventie van probleemgedrag bij kinderen mogen ook de kinderopvang en de buitenschoolse kinderopvang niet vergeten worden. Zij hebben hun eigen specifieke invalshoek en kunnen door hun eigen contact met ouders een belangrijk aanspreekpunt zijn voor opvoedingsondersteuning. Her en der in Vlaanderen wordt in deze kringen reeds nagedacht over deze opvoedingsondersteunende taak.

1. Klopt het dat er een preventiecel aanwezig is op het kabinet van de minister ? Zo ja, wat is haar taakinhoud en wat zijn de verwezenlijkingen tot nu toe ?
2. Is er op dit moment, al dan niet structureel, overleg tussen de preventiecel en de bestaande opvoedingsondersteunende initiatieven ?
3. Lijkt het niet aangewezen om op basis van de resultaten van het Gentse onderzoek, een preventief opvoedingsondersteunend netwerk op

te starten of, nog beter, bestaande initiatieven hierin te ondersteunen, ook financieel ?

4. Neemt de minister initiatieven om ook ouders, ook de sociaal zwakkeren, indien zij dit zelf willen, maximaal toegang te geven tot opvoedingsondersteunende projecten ?
5. Wordt er inzake preventie van probleemgedrag bij kinderen ook overleg gepleegd met andere departementen, bijvoorbeeld Onderwijs ?
6. Wordt er bij de preventie van probleemgedrag bij kinderen ook gedacht aan de rol die kinderopvang en buitenschoolse opvang kunnen spelen ? Zijn er hierrond concrete plannen ?
7. Heeft de minister weet van opvoedingsondersteunende projecten in relatie tot kinderopvang en buitenschoolse kinderopvang ? Worden deze projecten ondersteund ? Zo ja, hoe ?

Antwoord

Op mijn kabinet is geen preventiecel aanwezig. Begin 2003 is binnen de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn een ambtenaar aangeworven voor de cel Algemene Preventie. Deze cel heeft een beleidsvoorbereidende opdracht inzake algemene preventie met betrekking tot de jeugd. Naar aanleiding van de Maatschappelijke Beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg van de ad hoc commissie Bijzondere Jeugdzorg werd het concept Integrale Jeugdzorg gelanceerd. Dit concept werd vanuit twee sporen uitgewerkt: integrale jeugdhulp en algemene preventie. Wat algemene preventie betreft, werkte gedurende 2001 een Intersectorale Werkgroep Algemene Preventie een strategische nota uit waarin een definitie van preventie, een doelstellingenkader en het preventietraject als afstemmingsinstrument zijn opgenomen. Gedurende 2002 werkte een onderzoeksgroep op deze conclusies voort om te komen tot indicatoren voor een kwaliteitsvolle preventie. Dit onderzoek reikt de preventiewerkingen handvaten aan om werk te maken van kwaliteitsvolle preventie, maar de bruikbaarheid voor het beleid laat te wensen over. Vandaar werd de cel Algemene Preventie opgericht om de mogelijkheden inzake in te schakelen beleidsinstrumenten met betrekking tot algemene preventie voort te exploreren en een strategisch plan voor te bereiden.

Momenteel bestaat geen structureel overleg tussen de cel Algemene Preventie en de bestaande opvoedingsondersteunende initiatieven.

Kind en Gezin ervaart dat er vanuit het werkveld de voorbije jaren reeds verschillende lokale netwerken rond opvoedingsondersteuning zijn gegroeid. Vandaar ligt de nadruk bij nieuwe initiatieven van Kind en Gezin vooral op het ondersteunen van deze bestaande netwerken. Vanuit Kind en Gezin wordt sinds 2002 op regionaal niveau werk gemaakt van het uitbouwen van netwerken rond opvoedingsondersteuning. Daarvoor werd een team van zeven opvoedingsconsulenten opgericht die een belangrijke taak hebben in het stimuleren van regionale netwerken rond opvoedingsondersteuning. Deze consulenten leggen in dit kader contacten met andere partners die werken rond opvoedingsondersteuning. Voorbeelden van regio's waar netwerken worden uitgebouwd, zijn de uitbouw van de opvoedingswinkel in Genk en het zoeken naar een gecoördineerde aanpak van opvoedingsondersteuning in Antwerpen.

Daarnaast wordt vanuit Kind en Gezin samengewerkt met het Steunpunt Opvoedingsondersteuning van de provincie Limburg en het Vormingscentrum voor de Begeleiding van het Jonge Kind in Gent. Via deze partners, met een grote deskundigheid inzake vorming rond opvoedingsondersteuning, wordt een bijdrage geleverd aan de ondersteuning van regioteamleden op vlak van opvoedingsondersteuning.

Kind en Gezin subsidieert tevens projecten die opvoedingsondersteunend werken ten aanzien van sociaal zwakkeren.

- In het Waasland organiseert VZW De Keerkring opvoedingsondersteunend groepswork voor kansarme ouders en is er een opvoedings telefoon voor alle ouders van kinderen tussen 0 en 18 jaar.
- Het project Huis der Gezinnen in de wijk Kuregem (Anderlecht) wordt door Kind en Gezin ondersteund in het opzetten van een geïntegreerde werking voor gezinnen met jonge kinderen via onder meer groepsbijeenkomsten.
- Elmer Noord (Schaarbeek), Elmer Zuid (Anderlecht), De Wurpskes (Leuven), De Wigwam (Leuven) en Elief (Berchem) zijn initiatieven die kinderopvang organiseren en specifiek aandacht besteden aan opvoedingsondersteuning.

Sinds 2002 zijn ook vanuit Kind en Gezin tien inloopteams erkend die actief zijn in gemeenten of wijken waar veel kansarme gezinnen wonen. De aandacht gaat in de eerste plaats uit naar het opzetten van opvoedingsondersteunende activiteiten

voor aanstaande ouders en ouders met kinderen tussen 0 en 3 jaar. Dit kan gaan van onthaal, groepswork tot zorgcoördinatie.

In Brugge en Genk worden pedagogische gesprekken waar ouders terecht kunnen met opvoedingsvragen georganiseerd. In Brugge kan gebruik worden gemaakt van videohometraining waarbij met behulp van videobeelden ondersteuning wordt geboden bij de opvoeding. Daarnaast zijn er in zes regio's groepsbijeenkomsten rond opvoedingsthema's die in samenwerking met partners worden aangeboden.

Voor gezinnen die meer behoefte hebben aan een praktische aanpak in de thuissituatie zelf, werd de voorbije twee jaar geëxperimenteerd rond praktische opvoedingsondersteuning waarbij ouders leren door te kijken naar het handelen, zelf te handelen en te praten over dit handelen. In 2002 werd dit proefproject afgerond en nu wordt onderzocht hoe deze werkvorm in de werking van Kind en Gezin kan worden geïmplementeerd.

Een andere vorm van laagdrempelige dienstverlening is de video "Samen lukt het" die vanaf juni 2002 in alle regioteams werd geïntroduceerd. De nadruk hierbij ligt vooral op het bewustmaken van ouders van het belang van een positieve invulling van het omgaan met hun kind.

Vier regioteams besteden in hun basisdienstverlening, tijdens huisbezoeken en consulten, extra aandacht aan een specifiek opvoedingsthema, met name positieve interactie met het jonge kind en de taalontwikkeling van het jonge kind. De regioteams verschaffen hieromtrent bijkomende informatie en gaan met de ouders in dialoog over deze thema's.

Op lokaal niveau is er vaak overleg tussen het regioteam van Kind en Gezin en het centrum voor leerlingenbegeleiding, voornamelijk in het kader van overdracht van medische gegevens. Preventie van probleemgedrag kan evenwel ook onderdeel uitmaken van dit overleg.

Omgaan met ouders is één van de kernopdrachten voor de kinderopvang. Ouders en kinderopvang ondersteunen elkaar bij het zoeken naar een antwoord op opvoedingsvragen. Kinderopvang heeft dus een ondersteunende rol naar ouders toe. Voor kinderen die daar behoefte aan hebben, voorziet de opvang daarenboven in een doorverwijzing. Verschillende kinderopvanginitiatieven besteden op eigen initiatief specifiek aandacht aan de ondersteuning van ouders bij de opvoeding van hun

kind, maar op dit moment worden er vanuit Kind en Gezin geen concrete initiatieven genomen om de opvoedingsondersteunende rol van de kinderopvang te versterken.